

PROJECTE DE MENJADOR

ESCOLA:
CURS 2017-2018

“Si busques resultats diferents no facis sempre el mateix” (Albert Einstein)

Índex

PROJECTE DE MENJADOR.....	1
1. PRESENTACIÓ DEL PROJECTE DE MENJADOR.....	1
2. IDEARI.....	1
a. Autonomia.....	1
b. Educació no sexista.....	2
c. Pluralitat i diversitat.....	2
d. La prioritat és l'infant.....	2
e. Cultura de la Pau.....	2
3. MARC TEÒRIC.....	3
a. Educació en Valors.....	3
b. Educació emocional.....	4
4. OBJECTIUS GENERALS DEL SERVEI.....	6
5. OBJECTIUS ESPECÍFICS DEL SERVEI DE MENJADOR.....	6
a. Objectius d'higiene.....	6
b. Objectius de menjador.....	7
c. Objectius de socialització.....	7
6. HÀBITS.....	7
7. FUNCIONS DEL PERSONAL DEL CENTRE.....	8
a. El monitor o monitora.....	9
b. El coordinador o coordinadora de centre.....	9
8. MITJANS EDUCATIUS.....	10
a. El quotidià.....	10
b. El coordinador pedagògic de zona.....	10
c. Les activitats.....	11
d. Dinàmiques.....	11
9. CONCRECIÓ DEL PROJECTE.....	12
a. El menjador que volem.....	13
b. Aspectes pràctics.....	14
c. Assemblees.....	15
d. Pautes d'observació.....	16
e. Plànning Standard setmanal.....	17

PROJECTE DE MENJADOR

1. PRESENTACIÓ DEL PROJECTE DE MENJADOR

Benvolguts i benvolgudes,

Teniu a les mans el projecte de menjador d'Àgora Col·lectivitats. El projecte indica el nostre ideari, el marc teòric i la proposta de concreció en el centre.

Després de 4 cursos amb el mateix projecte de menjador, afegint petites modificacions i millores, hem decidit elaborar un nou projecte que mantingui els aspectes que creiem cabdals i que a la vegada incorpori nous aspectes del nostre marc teòric, però que, sobretot, incorpori una certa concreció que, en la mesura del possible, ens faci impregnar el nostre tarannà en el si dels diferents menjador escolars d'Àgora Col·lectivitats.

2. IDEARI

El nostre objectiu genèric, com el propi nom de l'empresa indica, és aconseguir apropar-nos a la idea d'Àgora: que el menjador escolar es converteixi en un espai on poder compartir vivències significatives, on els infants no estiguin de pas, sinó que sigui un espai on *s'hi quedin*, que no sigui un impàs temporal entre classe i classe, sinó que sigui un espai sincer i compartit entre monitores i alumnes, on els adults ens interessem per la realitat de cada infant i del grup en general per poder incidir més en la seva educació.

Perquè nosaltres ensenyem, sí, però també eduquem. Podem ensenyar destreses, podem ensenyar hàbits, podem ensenyar dinàmiques, podem ensenyar tècniques, però res d'això no tindria sentit si al darrera de tot, com a última finalitat, no hi trobéssim l'educació. Eduquem per ajudar a fer dels alumnes persones autònomes i responsables, en un futur i en un present i tenim clar que l'estona del menjador és tan educativa com l'estona lectiva.

El nostre ideari es compon del següent:

a. Autonomia

Considerem que l'autonomia és un valor desitjable en si mateix i a tots els nivells. Quan parlem d'autonomia a tots els nivells ens referim als alumnes que fan ús del servei de menjador, a les monitores que sovint han de prendre decisions en poc temps però són les més capacitades per prendre-les ja que són qui millor coneixen els infants i a les coordinadores que són les que treballen en el dia a dia de l'organització o l'atenció a les famílies. Evidentment l'autonomia té les seves limitacions que ens pot marcar l'edat o l'organització escolar, però en la mesura del possible és un valor que ens agradaria potenciar.

b. Educació no sexista

És evident que l'escola d'avui en dia és, en essència, no sexista. De totes maneres creiem important remarcar que és un dels nostres valors, no només de cara als alumnes sinó també de cara a les monitores, ja que en aquest sector la majoria de treballadores són dones, evidentment amb els mateixos drets i condicions laborals que qualsevol treballador de la nostra empresa.

Si posem la mirada en els alumnes, de cap de les maneres acceptem una assignació de rols de gènere, ja que tots i totes tenen les mateixes responsabilitats assignades i els mateixos drets i deures. De la mateixa manera que considerem que les joguines no són sexistes, sinó que és l'ús que se'n fa d'elles, intentarem potenciar aquesta igualtat en les nostres activitats, procurant que tot el grup pugui gaudir fent exactament el mateix i sense potenciar les diferències.

c. Pluralitat i diversitat

A la majoria dels menjadors i escoles d'avui en dia hi trobem una gran diversitat d'alumnes, tant per les seves característiques físiques o psíquiques com per la seva procedència o origen social, geogràfic o cultural.

Entenem que la suma de les diferents individualitats ens enriqueix com a col·lectiu i ens fa millors, ja que ens ajuda a cadascun dels membres del grup a conèixer i entendre l'altre i, per tant, a tenir més punts de vista per ajudar-nos a prendre decisions, que no només la nostra única i pròpia visió de les coses que passen al nostre voltant.

d. La prioritat és l'infant

Tot i que a vegades a l'infant li diem “usuari” aquest terme només indica que fa ús del servei de menjador de l'escola, en cap cas és una manera pejorativa de nomenar-lo, sinó el contrari; en tant que *usuari* hem d'actuar en i per ell. La particularitat del lleure fa que els infants siguin els beneficiaris de l'activitat o el servei però sovint el valoren els mestres o les famílies. Per Àgora Col·lectivitats si l'infant està satisfet la valoració de tot plegat serà positiva, tot i que no sigui directament qui valori el servei i que potser no tingui tota la informació dels nostres objectius envers ells

e. Cultura de la Pau

Sabem que la cultura de la pau no és només l'absència de violència, però en aquest punt el plantejament del que partim és que els infants tenen la capacitat de resoldre els conflictes de manera pacífica i sense violència. Som molt conscients que els conflictes són inevitables en les relacions personals i l'estona de menjador és propícia a la seva aparició, però estem

convençuts que els conflictes eduquen si tenim les eines per afrontar-los i resoldre'ls. Volem fer servir els processos de mediació formal a petita escala per resoldre qualsevol conflicte entre diferents parts, és a dir: escoltar les dues parts, posar en comú i estar d'acord en el que ha passat, que les parts implicades en el conflicte proposin solucions i les portin a terme, sense que sigui necessària la figura de la monitora més que per assegurar que les dues parts poden dir la seva i que la solució no arriba mitjançant coaccions.

3. MARC TEÒRIC

a. Educació en Valors

En aquest punt volem remarcar què vol dir educació en valors i perquè creiem que és important a tenir-la present en el menjador escolar.

Introduint-nos en el món de l'axiologia (branca de la filosofia que té com objecte de reflexió els valors i els judicis valoratius) i fixant-nos en diversos autors podem observar que els valors tenen diverses característiques, tot seguit les expliquem breument:

- Els valors tenen una dimensió material i abstracta, és a dir els valors tenen existència real però no es redueixen única i exclusivament a aquesta existència, sinó que necessiten el nostre judici. Els valors necessiten algun referent físic per materialitzar-se (accions, fets...), s'anomenen "objectes" i aquests objectes sumats als valors associats s'anomenen "béns". D'aquí s'extreu que no tots els objectes són valuosos però sí que són valuosos tots els béns
- Als valors s'hi arriba per dues vies, la intel·lectual i l'emotiva, és a dir el raonament i els sentiments són qui ens apropa als valors, no només una o l'altra. La satisfacció o la indignació davant certes accions són les que ens fan descobrir el valor de manera raonada. Per exemple podem mostrar rebuig davant un acte de discriminació i aquest rebuig ens porta a entendre el valor de la solidaritat, la companyonia, la cooperació...
- Hi ha valors i contravalors; aquests últims no són només l'absència de valors. D'aquí s'extreu que hi ha valors superiors i valors inferiors, per tant hi ha una jerarquia de valors, tot i que és impossible establir quina de manera universal, però aquesta jerarquia és la que fa obrar de determinada manera a cada persona.
- Els valors són a la vegada objectius i subjectius, és a dir els volem perquè tenen valor per ells mateixos i tenen valor perquè els volem; no hi ha valor sense algú que ho valori (subjectiu) ni sense qualitats objectives en l'objecte que es valora (objectiu)
- Els valors són complexes i canviant, ja que sorgeixen de la relació entre la persona i l'objecte i tenen lloc dins un context que afecta tant a la persona com a l'objecte.
- Un valor és una preferència que es creu justificada, s'escull lliurement i és autèntic quan l'individu sanciona la pròpia conducta i no necessita coaccions externes.

Com un resum podem fixar-nos en Otakar Machotka quan defineix valor com un *conjunt interioritzat de principis derivats d'experiències passades, que han sigut analitzades en funció de la seva "moralitat" i que permeten a actuar l'individu, durant un període de temps determinat per ell, amb rapidesa, de manera previsible i metòdica, amb plena consciència de les conseqüències dels seus actes i amb una sensació interior de "correcció"*.

Una de les poques coses en que tots els autors estan d'acord és que l'educació en valors és important perquè un valor representa quelcom important en l'existència humana.

Com a educació en valors podem també saber el que no és: els processos de condicionament o d'adoctrinament no es poden considerar educació en valors perquè atempten contra la llibertat individual de l'educand, encara que la finalitat del procés educatiu sigui positiva.

En definitiva, i per fer un resum esquemàtic, la importància de l'educació en valors recau en que ens ha de definir la manera d'actuar. Ho podríem fer d'aquesta manera:

Experiències/Vivències → Valors → Accions → Comportaments → Actituds

Hem de pretendre que els alumnes tinguin experiències i vivències que els aportin valors; que aquests valors els facin actuar de determinada manera que es converteixi en el seu comportament habitual i que, per tant, aquest comportament acabi derivant en la seva actitud.

Tot i això, ens queda clar que el servei de menjador s'ha d'adaptar als valors proposats per l'escola, ja que fent una feina durant 2 hores i mitja al dia, 5 dies a la setmana no podem pretendre treballar uns valors que no vagin en consonància amb els valors de l'escola... i molt menys podem pretendre intentar construir la personalitat dels infants sense tenir en compte les famílies. Només volem que l'equip del servei de menjador entengui el perquè dels valors que cal treballar ja que si no els tenim interioritzats no els podrem transmetre adequadament, sense intentar adoctrinar o condicionar la conducta dels alumnes.

b. Educació emocional

Què és l'educació emocional?

"Convé distingir entre intel·ligència emocional, competències emocionals i educació emocional. Intel·ligència emocional és la capacitat per identificar les pròpies emocions i les dels altres, usar-les per facilitar el pensament, comprendre la complexitat de les emocions i regular-les de manera apropiada". Segons aquesta definició, la intel·ligència emocional és un constructe hipotètic de la psicologia que complementa la intel·ligència, en sentit clàssic, i la personalitat.

Les competències emocionals són "la capacitat per gestionar de manera adient un conjunt de coneixements, capacitats, habilitats i actituds necessàries per prendre consciència, comprendre, expressar i regular apropiadament els fenòmens emocionals i afectius". Una anàlisi més detallada de les competències emocionals permet identificar la consciència emocional, la regulació emocional, l'autonomia emocional, la sociabilitat i les habilitats de vida per al benestar (Bisquerra, 2009).

L'educació emocional és “el procés educatiu que té com a objectiu el desenvolupament de competències emocionals. És un procés que s'inicia des de la primera infància i està present al llarg de tota la vida”.

Justificació, necessitat i importància de l'educació emocional

Les competències emocionals afavoreixen les relacions amb altres persones i amb un mateix, facilita la resolució positiva de conflictes, contribueix a la salut física i mental, ajuda a l'aprenentatge, entre d'altres. En últim terme, que és el que realment importa, les persones amb competències emocionals estan en millors condicions per contribuir al benestar personal i social.

Per poder parlar d'educació emocional en una escola no n'hi ha prou de fer una xerrada, aprofitar l'ocasió d'un conflicte o qualsevol activitat esporàdica que es consideri pròpia de l'educació emocional. Tot això és important, però no és suficient.

L'educació emocional posada en pràctica de manera efectiva ha de ser planificada, intencional, sistemàtica i demana una dedicació mínima. Planificada vol dir que des del començament del curs s'han de determinar uns objectius, uns continguts i unes activitats mínimes. Per tant, no depèn de si es presenta l'ocasió per posar-la en pràctica o no; també cal incloure-la en el Pla de funcionament del centre. Per afavorir-lo, l'ideal és la implicació de tot l'equip de monitoratge, de tal manera que l'educació emocional estigui present en totes les accions educatives ja que es tracta d'un tema transversal. A totes les nostres actuacions podem donar-li una dimensió emocional i utilitzar-la per desenvolupar competències emocionals.

Alguns suggeriments sobre aquest tema, en relació amb els infants, són: que la persona que educa ha de deixar expressar, sense prohibicions, les emocions que senten els nens; ha d'animar-los a fer-ho i a legitimar les seves emocions; ha de tenir en compte el llenguatge emocional a través del cos i la paraula; ha de fer que els alumnes es familiaritzin amb estratègies que fomentin el benestar; ha de permetre que l'infant s'equivoqui i aprengui a ser més autònom emocionalment; ha de preparar espais perquè el nen o la nena estableixi relacions socials sanes; ha de fer-li comprendre que de l'emoció no necessàriament se'n deriva un determinat comportament, sinó que aquesta es pot regular (per exemple, la ira no ha de comportar sempre violència).

L'educació emocional s'ha de practicar mitjançant metodologies vivencials i participatives que prevegin l'experiència personal de l'infant, el seu entorn i les seves necessitats, per exemple: no s'ha de prohibir plorar l'infant quan en té ganes; en canvi se li pot dir: “Si vols plorar, pots fer-ho. Comprenc que et sentis trist perquè enyores la teva mare”, per exemple. Viure amb els alumnes el dia a dia ens pot ajudar per ensenyar-los a posar nom als seus sentiments i emocions, i per fer-los reconèixer les emocions d'un mateix i les dels altres. Perquè hem de comprendre que l'infant té dret a expressar el que sent i ser respectat per expressar-ho, de la mateixa manera que es respecta les altres persones. L'adult ha d'ajudar a canalitzar les emocions que li generin malestar i potenciar les emocions positives.

La música, els titelles, els contes i el joc són quatre recursos excel·lents que ajuden a treballar l'educació emocional. La música, amb la seva varietat d'estils, desperta les emocions i les deixa fluir. Els titelles faciliten bones dinàmiques i s'hi creen vincles emocionals. Els contes permeten que els infants s'identifiquin amb els seus personatges i amb els seus sentiments; genera vincles emocionals i és un bon recurs perquè canalitzin les seves emocions. El joc facilita la interacció i l'expressió lliure dels sentiments i emocions.

També les experiències que es puguin compartir en espais de grup són una bona oportunitat per afavorir l'educació emocional.

Les relacions interpersonals –en primer lloc les familiars– són un dels factors més importants del benestar emocional o de la felicitat. Curiosament, aquestes relacions també són les principals causes de conflicte i malestar, ja que provoquen emocions negatives com ara la tristesa, el ressentiment i, fins i tot, l'odi.

Viure amb emocions negatives té un cost elevat en la nostra salut i en les relacions interpersonals. Quin clima emocional generem al nostre menjador si vivim immersos en aquest tipus d'emocions? Quins efectes té la nostra vivència emocional amb els alumnes? En els infants, la vida ràpida i precipitada que caracteritza la nostra societat té efectes com la irritabilitat, l'ansietat o la ràbia. En la infància se senten les bases del creixement i de l'aprenentatge; per tant, és el moment clau per iniciar el desenvolupament sistemàtic de les competències emocionals. En aquesta etapa, doncs, les monitores poden ser un bon referent per ajudar els alumnes a desenvolupar les competències emocionals.

4. OBJECTIUS GENERALS DEL SERVEI

- Ajudar a interioritzar en els infants pautes de comportament i hàbits relacionats amb el menjar, la higiene i el grup, coneixent i acceptant les normes establertes en el nostre entorn sociocultural.
- Potenciar la descoberta de nous gustos i, per tant, de noves sensacions.
- Respectar i valorar les diferents pautes de comportament i alimentació de les diferents cultures que hi pugui haver al centre.
- Treballar per unes relacions socials i de convivència adequades a la realitat sociocultural que ens envolta, ja sigui entre companys o entre infants i adults.
- Organitzar el servei de manera que es respongui a totes les necessitats i interessos tant individuals com col·lectius.
- Dinamitzar i reforçar la interacció família-escola per a l'adquisició de pautes comunes d'actuació en tots els aspectes que comprèn el tema de l'alimentació.

5. OBJECTIUS ESPECÍFICS DEL SERVEI DE MENJADOR

a. Objectius d'higiene

- Rentar-se les mans abans i després de dinar.
- Rentar-se les mans després d'anar al lavabo.
- Rentar-se les dents de manera autònoma.
- Recollir la taula un cop acabat l'àpat.

b. Objectius de menjador

- Mantenir un clima distès i relaxat mentre es dina.
- Utilitzar els coberts adequadament.
- No llençar menjar a terra.
- Seure bé a la cadira.
- Tastar tots els aliments.
- Menjar amb autonomia.

c. Objectius de socialització

- Entrar i sortir del menjador en ordre i to de veu adequat.
- Compartir, endreçar i tenir cura del material utilitzat.
- Participar activament de les activitats proposades
- Tractar amb respecte a companys i monitors.
- Utilitzar el diàleg per resoldre els conflictes.
- Mantenir una bona actitud tant dins com fora del menjador.

6. HÀBITS

Els objectius específics els podem concretar en una sèrie d'hàbits que s'han de treballar més específicament a uns cursos i en d'altres no i per això ens hem plantejat a quin curs o cursos cal incidir i a quin curs o cursos no és necessari o no entra dins les possibilitats dels infants d'aquesta edat. Els hàbits són costums interioritzats de manera que es duen a terme de manera mecànica i gairebé inconscient i s'aprenen mitjançant la repetició d'actes fins que s'incorporen a la rutina de tots els alumnes. Així doncs, ens ha quedat la següent graella d'hàbits:

GRAELLA D'HÀBITS

Hàbits d'higiene	P3	P4/P5	Primària
Rentar-se les mans amb sabó i assecar-les sempre que calgui	X	X	X
Fer ús del WC abans de dinar i de tornar a la classe	X	X	
Fer servir correctament el paper higiènic	X	X	X
Estirar de la cadena després d'anar al WC	X	X	X
Entrar i sortir del lavabo ordenadament i amb tranquil·litat	X	X	X
Rentar-se les dents autònomament en acabar de menjar (qui ho faci)	X	X	X

Hàbits de menjador	P3	P4/P5	Primària
Mastegar i empassar adequadament	X	X	X
Empassar el menjar abans de parlar	X	X	X
Mastegar amb la boca tancada	X	X	X
Tastar tots els plats del dia	X	X	X
Menjar ordenadament (1r plat, 2n plat i postres)	X	X	X
Acabar-se tot el menjar que hi ha al plat		X	X
Ser autònoms per menjar	X	X	X
Menjar a un ritme adequat, ni molt ràpid ni molt lent	X	X	X
Beure aigua durant l'àpat	X	X	X
Utilitzar correctament la forquilla	X	X	X
Utilitzar correctament la cullera	X	X	X
Utilitzar correctament el ganivet			X
Rentar-se la boca amb el tovalló	X	X	X
Tenir cura que no caigui menjar a terra ni a la taula	X	X	X
Empassar-se tot el menjar de la boca abans d'aixecar-se de taula	X	X	X
Pelar la fruita			X
Hàbits de socialització	P3	P4/P5	Primària
Entrar i sortir del menjador ordenadament i amb tranquil·litat	X	X	X
Mantenir-se assegut durant tot l'àpat	X	X	X
Seure amb l'esquena recolzada al respall i els peus tocant al terra per davant de la cadira i sense balancejar-se	X	X	X
Aixecar la mà per demanar les coses	X	X	X
Demanar "si us plau" i donar les "gràcies"	X	X	X
Conversar amb els companys utilitzant un to de veu adequat	X	X	X
Mantenir un clima relaxat amb els companys de taula	X	X	X
Parar la taula correctament (qui ho faci)		X	X
Recollir el parament de taula quan s'ha acabat de dinar (qui ho faci)		X	X
Netejar bé la safata o el plat quan es despara		X	X
Ser responsable dels càrrecs i roda de serveis		X	X
Separar les restes del menjar dels envasos de plàstic (pots dels làctics)	X	X	X
Recollir el menjar que cau a terra		X	X
Endreçar la cadira un cop s'ha acabat l'àpat	X	X	X
Recollir a la línia de servei tots els estris necessaris per dinar (qui ho faci)			X
Posar les dues mans sobre la taula mentre es dina	X	X	X
No recolzar-se a taula amb els colzes	X	X	X

7. FUNCIONS DEL PERSONAL DEL CENTRE

A continuació definim quines són les principals funcions del personal d'Agora Col·lectivats que treballa en el dia a dia i directament amb els alumnes de les escoles:

a. El monitor o monitora

El monitor o la monitora és la persona encarregada del tracte directe amb els infants i, per tant, és clau en el procés educatiu del menjador. És el principal mitjà educatiu que disposem, ja que és amb qui hi ha més interacció i és qui ha de portar a terme el seguiment i evolució del grup i dels individus que el formen.

És la persona encarregada de conèixer el grup, plantejar-se com assolir els objectius i tenir-los sempre presents per actuar en conseqüència.

Les funcions de la monitora són:

- Ser responsable d'un grup d'infants i estar sempre amb ells per tenir cura de la seva seguretat.
- Vigilar que cap infant no surti del centre i estiguin al lloc que els correspon.
- Transmetre els valors i normes establertes en el projecte del menjador del centre.
- Evitar els jocs violents i controlar que els alumnes no portin estris que puguin ser perillosos.
- Notificar al coordinador/a, si hi ha, les incidències que hi hagi amb els alumnes per poder-les notificar a tutors, direcció o famílies.
- Plantejar-se objectius educatius pel seu grup d'infants.
- Programar activitats i tallers i potenciar la participació dels infants en aquests.
- Omplir diària i correctament les llistes d'assistència del seu grup.
- Omplir els informes corresponents segons el que s'hagi acordat.
- Comprovar que els infants segueixen les normes de conducta del centre.
- Seguir la normativa d'Àgora i de l'escola on es treballa.
- Assistir a les reunions convocades per la coordinació o per Àgora.
- Qualsevol altre funció pròpia d'un monitor/a (potenciar la col·laboració dels infants en les tasques del menjador, ajudar els infants que ho necessitin, estar atent als hàbits treballats o per treballar...)

b. El coordinador o coordinadora de centre

La persona encarregada de coordinar el servei és un bon mitjà per assegurar una bona organització del menjador. És la màxima responsable del bon funcionament del servei de menjador i com a tal ha de complir i fer complir la normativa de l'escola i d'Àgora i els objectius proposats.

Pot tenir un grup assignat o no, però la seva principal feina és amb l'equip de monitoratge.

Les seves funcions són:

- Organitzar i dinamitzar les tasques dels diferents monitors/es i grups d'alumnes.
- Saber en cada moment on són els grups d'alumnes, per si s'ha de donar solució a qualsevol emergència.
- Donar suport als monitors i monitores.

- Intervenir davant qualsevol conflicte o dificultat per trobar la millor solució, ja sigui entre infants, entre adults o entre adults i infants.
- Vetllar per l'aplicació del present projecte al menjador escolar.
- Vetllar per l'elaboració del Pla de funcionament proporcionat per Àgora.
- Elaborar la memòria final del servei de menjador, en cas que sigui necessari.
- Establir el contacte necessari amb el coordinador de zona, ja sigui per incidències importants del servei com per dubtes i neguits.
- Assegurar una bona atenció a les famílies usuàries del servei.
- Representar Àgora davant l'escola i les famílies.

8. MITJANS EDUCATIUS

Anomenem mitjans educatius a les principals eines i recursos que tenim per complir els nostres objectius pedagògics.

Aquestes eines poden ser més o menys explícites i sempre cal tenir clar que el nostre àmbit d'actuació és un menjador escolar, amb tot el que això implica (infants que segurament no es queden perquè volen sinó perquè els pares treballen, alumnes que potser no estan amb els seus millors amics, espai d'esbarjo entre classes, obligació de menjar "el que toca"...) i que no sempre facilita un bon moment o ambient per aconseguir algunes de les fites que ens proposem.

Aquests són els principals mitjans educatius que disposem:

a. El quotidià

Anomenem quotidià als moments del dia a dia que no tenen una activitat definida o planificada. El quotidià és un dels mitjans més important ja que són aquells moments d'hàbits (rentar-se les mans, les dents...) que no estan plantejats com una activitat però que tenen una forta càrrega educativa.

Sovint aquests moments responen a rutines, però també ens referim a certs moments que es donen inesperadament: quan resollem un conflicte, quan responem a una pregunta, quan corregim alguna acció o actitud... tots aquests moments són molt importants perquè la manera d'actuar és la veritable manera d'educar.

b. El coordinador pedagògic de zona

El coordinador pedagògic de zona és la persona encarregada de supervisar el funcionament dels centres i d'establir el vincle periòdic amb les direccions o Ampas de les escoles.

És un mitjà educatiu més perquè, tot i que les seves funcions no inclouen el tracte directe amb els infants, pot oferir solucions innovadores arrel de la seva pròpia experiència o de les experiències observades en altres centres. Bàsicament treballa amb els coordinadors/es de centre.

Les seves funcions són:

- Donar suport als coordinadors/es o a l'equip de monitoratge dels centres.
- Proporcionar els documents o material necessari per dur a terme l'activitat.
- Elaborar els materials o documents necessaris pel bon funcionament del servei.
- Fer visites periòdiques als centres per comprovar el bon funcionament dels serveis.
- Representar Àgora i vetllar per la bona entesa entre Àgora i el client

c. Les activitats

Les activitats són un bon mitjà per diversos motius, sempre i quan no n'abusem i responguin a objectius o interessos concrets. En les activitats que organitzem amb tot el grup afavorim la integració de tots els membres d'aquest grup, creem sentiment de pertinença, aprenem a respectar els companys i les seves destreses, així com a respectar els espais i els materials que fem servir, oferim una sèrie de recursos on l'infant pot experimentar, aprendre, provar-se, etc.

Ens hem de treure la idea que les activitats vol dir fer tallers i que els infants no volen fer-ne. Quan parlem d'activitats ens referim a qualsevol activitat programada i dirigida, ja sigui un joc, un taller, un conte...

Les activitats organitzades al menjador han d'estar programades en un dia, una hora i un espai concret per no deixar res a la improvisació, ja que si sabem quan i què hem de fer, serà més fàcil organitzar-nos per tal d'evitar que el grup d'infants quedi desatès.

d. Dinàmiques

Les dinàmiques són elements motivadors que ens poden ajudar a aconseguir algun dels objectius plantejats. Han de servir per un objectiu en concret, no per un comportament genèric. Poden durar un temps determinat o allargar-se tot un trimestre o el curs sencer, tot i que no és recomanable que siguin tan llargues.

Hi ha de molt tipus i el més interessant és que les creem segons les necessitats que tinguem, ja que així les podrem adaptar millor al que volem aconseguir.

Alguns exemples de dinàmiques són:

- El semàfor: un semàfor que està verd quan el que volem treballar s'està complint, passa a taronja quan els infants comencen a no fer-ho gaire bé i es posa vermell quan s'està fent malament (pot servir pel silenci, pel seure bé a la cadira...)

- Pujar la muntanya: Es posen uns escaladors amb la foto o el nom de cada alumne (o un escalador per cada grup) sobre una muntanya dibuixada a una cartolina. Aquests escaladors han d'anar pujant la muntanya a mida que es vagi assolint l'objectiu, pujant una mica cada dia (pot servir per treballar el respecte, aixecar la mà per demanar les coses...)
Aquesta mateixa dinàmica es pot fer servir amb qualsevol altre dibuix enlloc d'un escalador i una muntanya (uns cargols que volen arribar a un enciam, uns cotxes a un circuit...)
- Gometes ☺ o ☹ o 😞: Aquesta dinàmica és més adient per educació infantil. Segons el comportament d'aquell dia se li enganxa un gomet ☺ si ho ha fet bé o un gomet ☹ si ho ha fet malament o un 😞 si ni bé ni malament. Se li pot enganxar a un mural amb els seus noms o directament a la mà dels alumnes.
- Targetes grogues i vermelles: El monitor o la monitora actuen com un àrbitre de futbol i ensenyen targetes als alumnes que facin una "falta"

9. CONCRECIÓ DEL PROJECTE

Cal un canvi de model. Hem observat que encara perdura la sensació o creença que les monitores saben més que ningú el que els infants necessiten, fins i tot saben més que els propis infants el que ells necessiten. Per exemple, en els últims temps s'ha avançat força en resolució de conflictes, tot i que encara resten monitors i monitores jutges, que solucionen els problemes sense donar oportunitat a que els alumnes busquin la solució pels seus conflictes i en aquest punt volem fer incidència.

També ens agradaria centrar-nos en el moment de dinar pròpiament dit. Les tendències actuals que estan tenint més èxit entre les famílies (no a tot arreu, és clar) són les que tendeixen a tractar els infants com a persones autosuficients, amb capacitat de decisió i amb llibertat d'actuació. Nosaltres no som experts en pedagogia Waldorf ni en escoles vives, actives o lliures, però sí que ens mirem aquestes noves pedagogies innovadores amb cert interès pel que representen de cara als infants. Considerem que tots els alumnes tenen capacitat per saber el que volen i el que necessiten a cada moment i, dins uns límits, ens agradaria potenciar aquestes capacitats. Entenem que els alumnes han de poder decidir certs aspectes relacionats amb la quantitat de menjar que volen cada dia; segurament per cap persona és el mateix menjar pasta que verdura o sopa, i nosaltres no podem decidir per tot el col·lectiu, sempre tenint present que tothom ha de tenir les mateixes oportunitats, que no vol dir uniformitat.

Ens plantegem la següent manera de fer, seguint atents a les noves tendències pedagògiques al respecte.

Els nostres objectius respecte a aquest tema són:

1. Fer partícips els infants de la seva pròpia alimentació.
2. Canviar la manera de pensar de moltes monitores pel que fa a la quantitat de menjar que els alumnes necessiten.

I per això a partir d'ara exigirem aquesta manera d'actuar en els menjadors gestionats per Àgora Col·lectivitats, sempre i quan el centre estigui d'acord:

- A P3 s'ha de ser molt flexible amb el que mengen i la quantitat. Si un alumne no vol menjar alguna cosa ha de tenir l'opció de tastar el plat i deixar-ho després de menjar una mica si realment no agrada. Gradualment han de menjar una mica més de cada plat, no poden arribar a final de curs només tastant el plat.
- A P4 i P5 se'ls ha de servir el mínim i esperar si volen repetir, especialment els plats que costen més i als infants que ja sabem que no els agrada un determinat plat. Els monitors i monitores d'aquests grups han de saber quin són aquests plats.
- A primària cal plantejar a un acord amb els alumnes perquè es comprometin a que no hi haurà pactes de cap tipus amb el menjar a canvi de que triaran la quantitat que vulguin menjar, establint-se 3 possibilitats: mínim, normal o màxim. I s'ha de menjar de tot, el que agrada i el que no.

a. El menjador que volem

Volem un menjador tranquil, que no sigui un moment de pressa i de “bronques”, on els infants siguin autònoms i responsables i on els equips de monitoratge siguin amables, flexibles, acompanyants del procés de menjar i de lleure i alhora fermes en les seves decisions i coherents en les seves accions. En definitiva, tenir present l'ideari i el marc teòric presents en aquest projecte i treballar per assolir els objectius plantejats.

És per això que ens proposem unificar l'organització i les actuacions dels menjadors d'Àgora, on la feina dels equips de monitoratge consisteixi en adaptar aquesta manera de treballar el millor possible donades les possibilitats de cada centre. Per això considerem important el següent llistat del que ens agradaria trobar en un menjador escolar i el seguim d'un llistat d'aspectes pràctics que intenten ser una concreció de tot el projecte:

- Volum de veu on ens podem sentir bé quan parlem.
- Que hi hagi un respecte mutu: del monitor cap a l'infant i a l'inrevés
- No s'ha de cridar als alumnes, però cal ser conseqüents i coherents amb el que diem, no cal estar enfadat perquè ens facin cas.
- El nostre uniforme de treball és la bata, la còfia i un somriure.
- Als infants no se'ls castiga, i molt menys a la primera i si no han fet una cosa greu; se'ls ha de fer veure i comprendre el que volem i esperem d'ells.
- Cal parlar amb els alumnes i explicar el que volem d'ells.
- El menjar s'ha de presentar com una cosa bona i NO cal omplir massa el plat, cal posar quantitat suficient i si algú vol més ja repetirà. És preferible posar poc i que repeteixin que posar molt i que cada dia haguem de pactar perquè no s'ho acaben. És important conèixer cada infant i els seus gustos.

- El menjador és l'espai per menjar, per tant no es pot sortir al pati ni amb menjar a la boca ni amb un tros de pa.
- Cal ser curosos amb els hàbits higiènics i de relació o socialització, en la majoria de casos el més important no és menjar, sinó com mengen i com es relacionen.
- Les activitats programades no són obligatòries, però hem de motivar perquè els infants les vulguin fer.
- Les monitores han de ser prou autònomes com per no dependre de la coordinació, és a dir que tothom ha de saber què ha de fer en cada moment.
- De la mateixa manera que les monitores han de ser autònomes, cal que potenciem l'autonomia de l'alumnat (servir-se l'aigua, tallar i pelar, recollir, netejar taules...)
- Que tot l'equip actuï de la mateixa manera davant d'una situació concreta.

b. Aspectes pràctics

- Taules separades sempre que sigui possible.
- Distribució dels grups de cada monitora no en fileres llargues, sinó en taules posades "en quadrat" sempre que sigui possible.
- Fer seure cada alumne sempre al mateix lloc si és possible. Canviar de lloc cada mes.
- Entrar i sortir del menjador per grupets de 5 o 6 en 5 o 6 (per taules si pot ser) si no passen per barra de servei.
- Sempre donar als infants explicacions de perquè es fa o no es pot fer alguna cosa.
- Fer-los ajudar al company que han agredit (fer entendre a l'infant que està mal fet i que l'han d'ajudar per reparar la mala acció). Ensenyar-los quines són les conseqüències de no fer bé les coses (per exemple, deixar-los sense patí però fer-los veure que el motiu de no tenir patí és degut al seu comportament).
- Valorar-los quan un infant fa bé qualsevol acció, i recompensar-los amb coses que els hi agradi quan ho fan bé (jugar a la pista, tenir un dia més aquella setmana de pati lliure, etc), però que no siguin coses materials.
- No es fa cas a un alumne fins que no demana de manera correcta alguna cosa (han de saber que el motiu de no fer cas és que no ho demanen correctament).
- A vegades pot ser bo delegar en els alumnes una funció de les monitores (per exemple: fer que els companys seguïn correctament o que facin filera correctament).
- Als alumnes del grup de grans, fer-los "responsables" o ajudants dels grups de petits.
- La monitora ha de ser en tot moment coherent i no contradir amb el seus actes el que està dient.
- Amb els alumnes més grans, arribar a pactes amb ells, apel·lant a la seva responsabilitat.
- Si molesten als companys reiteradament se'ls hi fa seure separats del seu grup.
- NO es posa menjar a la boca dels alumnes, ni a P3.
- Qui llença menjar a terra l'ha de recollir i netejar.
- Si els més petits no volen menjar, fer-los menjar tantes cullerades com anys tingui l'infant.
- Si tota la taula està esverada, fer-los menjar una cullerada a tots alhora.

- Fer que ajudin a les tasques del menjador (parar taula, netejar la taula, escombrar, etc.) i fer-los veure que el fet d'ajudar a les tasques de recollir i netejar el menjador no és un càstig.
- Amb els alumnes d'Educació Infantil treballar els hàbits explicant-los en el context d'un conte o fer que sigui una titella qui els hi explica.
- Utilitzar una cançó per controlar el to de veu dins del menjador.
- No s'ha de picar amb la safata al cubell d'escombraries, cal escurar i netejar bé la safata amb un raspall o similar.
- No es poden aixecar de la taula si no han acabat de mastegar.
- Els alumnes de primària han de tenir SEMPRE ganivet i s'han de començar a pelar la fruita a 1r o a 2n. També s'han de servir l'aigua sols.
- Cal programar i planificar activitats amb temps (mínim un taller i un joc dirigit per setmana i grup).
- Les activitats programades s'han de fer el dia previst.
- Fer reunions-assemblees amb ells per explicar les coses (una assemblea a la setmana per grup, si és possible els divendres per valorar la setmana).

c. Assemblees

L'objectiu principal de fer aquestes assemblees setmanals amb els diferents grups del menjador és implicar els propis alumnes en el bon funcionament del menjador.

Les assemblees són reunions de tot un grup, on tothom té veu i vot, on s'ha de potenciar la participació activa dels alumnes i on es poden prendre acords que facilitin el bon funcionament del menjador. D'aquesta manera si hi ha algun conflicte puntual, que no sigui urgent, ja existeix un espai formal on parlar-ne i on solucionar-ho i així els alumnes coneixen els recursos que poden tenir per participar.

És propi de l'assemblea de grup:

- Elaborar les normes que han d'assegurar un funcionament òptim del menjador.
- Revisar i actualitzar, si cal, aquestes normes establertes pel propi grup.
- Parlar i solucionar, si cal, dels problemes ocorreguts entre assemblees.
- Proposar una nova organització o accions concretes per millorar qualsevol aspecte del funcionament de l'estona del menjador, especialment pel que respecta al propi grup, però també per fer propostes a la resta de grups.

Deponent del grup i especialment de la seva edat, el monitor o la monitora haurà de dirigir més o menys les informacions o els temes a parlar i també cal regular la seva durada: amb els alumnes d'educació infantil i cicle inicial l'objectiu és que coneguin aquest funcionament i que s'habituin a solucionar els problemes dialogant; amb els alumnes de cicle mitjà i superior l'objectiu és la seva participació activa per fer-los responsables.

Les assemblees poden tenir una durada llarga si una discussió o traspàs d'informació així ho requereix o poden durar 5 minuts si aquella setmana no hi ha temes a parlar.

Per potenciar la participació dels alumnes i una bona organització de les assemblees es pot tenir un paper penjat per tal que els alumnes puguin anar escrivint durant la setmana temes sobre els que volen parlar o tenir una bústia on els alumnes poden anar posant temes durant la setmana. Es pot fer anònim o amb nom, ja que depenent de l'alumne li pot ser més fàcil proposar un tema, un problema ocorregut o un neguit si no l'ha d'exposar davant de tothom.

d. Pautes d'observació

Finalment afegim unes pautes d'observació o indicadors per tal que cada monitor o monitora pugui observar si el grup assignat segueix el model que volem:

- Entrar i sortir del menjador en ordre i to de veu adequat.
- Mantenir un clima distès i relaxat mentre es dina.
- Rentar-se les mans abans i després de dinar.
- Utilitzar els coberts adequadament.
- No llençar menjar a terra.
- Seure bé a la cadira.
- Recollir la taula un cop acabat l'àpat.
- Compartir i tenir cura del material utilitzat.

1. Abans d'anar a dinar, els alumnes:

- A infantil: Fan tots un pipí i passen a rentar mans.
- S'eixuguen amb paper de WC.
- Estiren la cadena.
- Fan un bon ús de l'aigua.
- Es freguen les mans.
- Utilitzen paper suficient per eixugar-se les mans.
- Llencen el paper al seu lloc.
- No es tornem a embrutar les mans.

2. Durant l'estona de dinar, els alumnes:

- Entren en ordre.
- Es corden la bata sols, en els casos que sigui necessari.
- Demanen les coses que volen o necessiten fent servir les paraules màgiques i sense cridar.
- Canten una cançó d'inici d'àpat, si és possible.
- Seuen a taula i posen l'esquena recta a la cadira.
- Fan servir un to de veu adequat.
- Mantenen una conversa tranquil·la.
- Tasten tots els aliments nous del plat.
- Mantenen l'ordre dels plats.
- Fan servir els coberts correctament.
- No cau menjar al terra ni aigua per la taula.
- Megen a una velocitat adequada, ni massa ràpid ni massa lent.

3. En acabar de dinar, els alumnes:

- No s'aixequen si no han acabat de mastegar.
- Endrecen la cadira, sense fer gaire soroll, un cop han acabat.
- Recullen tots els estris que han utilitzat per dinar.
- Escuren la safata o el plat sense picar amb la safata al cubell de la brossa.
- Fan la tria de les deixalles.
- Netegen la taula, qui li toqui.
- Surten en ordre del menjador.
- No surten al pati amb menjar.

e. Plànning Standard setmanal

1r TORN DEL MENJADOR

	DILLUNS	DIMARTS	DIMECRES	DIJOUS	DIVENDRES
12:30-13:30	Dinar	Dinar	Dinar	Dinar	Dinar
13:30-14:15	Jocs dirigits	Taller o manualitat	Joc lliure	Activitat artística (música, teatre, conte...)	Assemblea
14:15-14:30	Recollir	Recollir		Recollir	Joc lliure
14:30-14:45	Joc lliure	Joc lliure		Joc lliure	
14:45-15:00	Hàbits d'higiene	Hàbits d'higiene	Hàbits d'higiene	Hàbits d'higiene	Hàbits d'higiene

2n TORN DEL MENJADOR

	DILLUNS	DIMARTS	DIMECRES	DIJOUS	DIVENDRES
12:30-13:15	Jocs dirigits	Activitat artística (música, teatre, conte...)	Joc lliure	Taller o manualitat	Assemblea
13:15-13:30	Recollir	Recollir		Recollir	Joc lliure
13:30-14:30	Dinar	Dinar	Dinar	Dinar	Dinar
14:30-14:45	Joc lliure	Joc lliure	Joc lliure	Joc lliure	Joc lliure
14:45-15:00	Hàbits d'higiene	Hàbits d'higiene	Hàbits d'higiene	Hàbits d'higiene	Hàbits d'higiene

Proposem aquest plànnig com una manera de veure plasmat tot el que hem dit al projecte pel que fa a l'organització del servei de menjador. Som conscients que hi ha centres on l'horari del menjador és de 2 ó 3 hores, enlloc de 2 hores i mitja, altres que organitzen activitats extraescolars al migdia, altres que tenen SEP, etc. i que aquesta organització no serà viable.

El que per nosaltres és important és veure en un plànnig la organització que volem implantar en els menjadors gestionats per Àgora Col·lectivitats: programar una activitat artística, jocs dirigits, taller o manualitat, assemblea i joc lliure cada setmana; preveure temps per recollir i preveure temps per rentar-se les mans, anar al lavabo, etc. abans de tornar a les classes de la tarda.